

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz (hordva.)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
hasábes petitior egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyilvántartó petitior 50 kr.
Helyegdí külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadásának a kiadóhivatalon kívül egyedül **Hansenstein és Vogler** hirdetéstelvtelti hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. 1. em. Hec: Wallischgasse 10. sz. Praga: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:
Belváros, Kalap-u. 15. sz. 1. em.
A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bermentetlen levelek csak ismertektől fogadtattak el. — Kéziratok nem adattak vissza.
Kiadóhivatal:
Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Ker-tész József Könyvnyomdai Irodája)
hova a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénzek, hirdetmények kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, május 7.

Azon kérdés, mely huzamosabb idő óta, de különösen az utóbbi napokban nagy feszültségben tartá a politikai köröket, első stadiumában eldőlt.

A magyar delegatio hadügyi bizottsága a hadsereg élelmezésére és főtartására megszavazott 60,812,180 forintot s a szóban lévő tételeknél csakis 97,572 forintot törölt.

Domahidy Ferenc indítványa, hogy a gyalogságnál a két éves, a lovasságnál, tüzérségnél és műszaki csapatoknál a 3 éves legénység bocsátásuk szabadságára, melynek elfogadása tetemes, több milliókra menő megtakarítást eredményezett volna, figyelembe sem vétetett.

Daczára annak, hogy a fentemlített indítvány véleményünk szerint nem támada volna meg a hadsereg harc képességét és mindenestre anyagi viszonyainknak megfelelő, miért is örömmel üdvözöltük volna elfogadását, el valánk készülvén, szemben az uralgó hangulattal, ez indítvány elvetésére.

Ami azonban meglepett az azon körülmény, hogy Széll Kálmán igen is mérsékelt kívánalma körülbelül harmadfél millió törlésére, ami 14,000 ember szabadságolásának felelt volna meg, sőt Éber Nándor csak egy millió törlést követelő indítványa is megbukott, még pedig daczára annak, hogy meglehetősen kiszárgott azon hír, miszerint a kormány, ha nagyon nyonyják, beletnyugszik Széll Kálmán indítványának elfogadásába.

Igaz, hogy a bizottság szavazata nem döntötte még el végleg a kérdést, mely fölött a delegatio plenuma van hivatva határozni, azonban tagadhatatlan, hogy pressiót gyakorol az egész testületre bizottságának magatartása és ez okból oly nagy horderejű ténynek tartjuk azon szavazást, melynek eredményéről fájdalmas érzéssel értesültünk, hogy ahhoz kissé bővebben hozzászólanunk nemcsak hivatásunknak tartjuk, de kötelességünknek is tekintjük.

A határozat egy szavazattal többségével hozott.

Nem igen kedveljük, politikai ügyekben személyeket előtérbe rántani, de azt hisszük, vannak időpontok, a midőn a felelőség annyira súlyosan nehezedik mindenkire, akinek a közügyekhez hozzájárulása van, hogy az ország méltán követelheti, miszerint tudomása legyen arról, ki hogy, és mily irányban védi a közérdeket.

Ez okból nem tartózkodunk olvasóinkkal megismertetni a szavazás részleteit is, melyek különben is némi tanulságra szolgáltatnak alkalmat.

A hadügyér által kívánt összegeket megszavazták: Bujanovics Sándor, Úrményi Miksa, Wodianer Béla, Beöthy Akos, Pulszky Ágost és Pólya József képviselők, Hunyady Pál, gr. Keglevics István, gr. Dóry Lajos, b. Gyürky Abraham gr. Zichy Ferrarisk Viktor, gr. Andrássy Aladár és Pellavicini Ede őrgróf felsőházi tagok.

Ellene szavaztak a következő képviselők: Széll Kálmán, Éber Nándor, Domahidy Ferenc, Papp Lajos, Paczolay János, Muzslyay Sándor, Bánó József, Hollan Ernő, Horváth Lajos, Ernuszt Sándor, Wahrmann Mór és Házmán Ferenc.

Távol voltak Szapáry István gr., Wächter Frigyes, Horváth Boldizsár, Horváth Miksa és Vonesina Iván.

Föltűnő e szavazásnál mindenekelőtt az, hogy valamennyi felsőházi tag, pedig heten voltak a méltóságos urak, igennel szavaztak.

Nincs jogunk, bárkinek is meggyőződését erősokolni, kíváncsiak vagyunk azonban arra, hogy nagy uraink ép oly készséggel fogják-e megszavazni a progressiv vagy luxus-adót,

ha az elviselhetlen terhek ily rendszabályok behozatalára kényszerítendik a kormányt.

Szó nélkül nem hagyhatjuk még azon körülményt sem, hogy a bizottmány elnöke, b. Majthényi László, felsőházi tag, ámbár meg volt az egy szavazattöbbség, jónak látta igennel szavazni, a mit ostentationál egyébként alig nevezhetni.

Hogy gr. Szapáry István főispán urat és a két horvátországi képviselőt mi tartotta távol, nem tudjuk, és nem kutatjuk, azt azonban engedjük meg Wächter Frigyes és Horváth Boldizsár képviselő urak, hogy mély csodálkozásukat fejezzük ki a fölött, hogy oly alkalomkor, midőn az államra nézve legfontosabb kérdés eldöntéséről van szó, a távollevők közt tündökölnék.

Joga van a közönségnek, joga a képviselőháznak követelni, hogy delegatusai teljesítsék kötelességüket, elmúlt annak ideje, hogy bárki is meghuzza magát s ne szavazzon, jelen helyzetben az országnak színt kell, hogy valljon mindenki.

A kérelhetlen kritika még egy követelményét teljesítjük, midőn Pólya József képviselő urról emlékeztünk meg különösen.

A tisztelt képviselő ur, az országgyűlés kezdetén egy csinos beszéd által magára vonta pártja, a sajtó, és a közönség figyelmét, felszólt többször a Deákpart értekezletén is, az elégtelenség közzé tartozott, minden alkalomkor hangoztatta, hogy szakítani kell az eddigi hibás politikával, vacsorálni is eljárt, de még mindig, ha magyarul mondva, kenyértörésre került a dolog, engedett, vagy a tekintély, vagy az opportunitás pressiójának, így ez alkalommal is.

Nincs közünk a tisztelt képviselő ur nézeteihez, terveivel s vágyaihoz, engedje azonban, hogy egész őszinteséggel figyelmeztessük, miszerint politikai szereplésre egy kellék kívánatik meg, melyet sem az ékesszólás sem egyéb más tehetség pótolni nem képes, és ez a jellem szilárdság.

Igy ment véghez Andrássy gróf csábító beszédje befolyása alatt a szavazás. Nem kételkedünk, hogy azon tekintélyes képviselők, kiknek neveit a nemmel szavazók közt találjuk, kikhez még gyanuja sem fér annak, hogy a monarchia véderéjét és harc képességét megakarnák ingatni, fölfognak szólan a delegatióban, s alig képzelhetjük, hogy hazánk kétségbeesztő anyagi helyzetéből merített indokaink meg ne nyernék e testület többségét.

De még azt is reményeljük, hogy Andrássy grófa magas külpolitikáról reá irányozandja egy percze szemeit országunk — mely az ő hazája is — belügyeire, ha ezt teszi, nem maradhat titok előtte azon renszus, melyet a bizottság szavazata szűlt, és melynek a jobboldal tekintélyes hirlapjai is kifejezést adnak, de ha nem is volna hajlandó a sajtó utján nyilvánuló közvéleményt figyelemre méltatni, nem lihetjük, hogy éles politikai belátásából fogva kikerülhetné figyelmét azon a dolog természetében fekvő következmény, hogy ily eljárás ily politika mellett, az elég bajjal megalakított Bittó-kabinetnek állása majdnem lehetlenné tétetik.

Áldozatokat kell az országtól követelni, a ki arra számít, hogy ezekre készséget találjon anélkül, hogy a közös katonai költségek czimén is hozzájárulnak a megtakarításokhoz, az nem ismeri az országban uralkodó hangulatot.

Meglehet, hogy gróf Andrássy győzelemnek tekinti a tegnapi szavazást, és olyanakk fogná tekinteni azt a delegatio plenumában is, annyi azonban bizonyos, hogy ezen győzelem, egyuttal győzelme a közvélemény előtt azoknak, a kik az ország összes bajait a kiegyezésről származtatják.

— A temesvár-orsovai vasut, illetőleg vasuti csatlakozás kérdése a „Pesti Napló“ értesülése szerint eldő-

tetett s ma délben írják alá a tárgyalásokról fölvevett jegyzőkönyveket. Mint értesültünk, az osztrák állami vasutársulat a Kerkapoly és Tisza miniszterek által annak idejében a képviselőház elé terjesztett egyezmény értelmében a kikinda-pancsovai vasutvonal engedélyezését is kérte s ezen fölül az arad-temesvári vasutvonal tulajdonjogának átruházását, mely vasut részvényei ugy is az állami vasutársulat birtokában vannak. A Bittó-Ghyezy-kormány az előbbi miniszteriummal létesült megállapodásokat mellőzé s új alapokon egyedül az orsova-temesvári vasut ügyét tárgyalta. És pedig e vasut az osztrák államvasutársulatnak engedélyeztetett, mely társulat magyar vonalainak garancia-átalánya egy millióval fölebb emeltetik.

— A magyar delegatio hadügyi albizottságának tegnap délutáni üléséről a következőket közöljük:

A kormány részéről jelen volt Andrássy és Kuhn. A tárgyalás anyagát képezte a hadügyi költségvetés 7., 22., 23., 24. és 25. czime (általános csapat-kiadások természetű ellátás, a legénység élelmezése, egyenruha- és ágynemű-kiadások) melyek együtt 65,378,632 firttal voltak előirányozva, tehát a mult évi hasonozimek által képviselt összeghez képest 2,480,000 forintnyi emelkedést mutatnak. Bujanovics előadó constátálja, hogy az előirányzat e fölemelt igényei a kimutatott legénységi létszámnak s a kiszámított egységi áraknak megfelelőek.

Széll Kálmán hosszabb beszédben visszaemlékezik azon készségre, melylyel a delegatio a hadsereg fölszerelésének szükségletét mindig megszavazta, hogy a hadsereg szervezetét s azzal az állam védképességét tökéletesítse. Ezután behatóan s alaposan vázolja az ország jelen pénzügyi helyzetét s utal arra, mennyire indokolva van most, hogy rendkívüli eszközökhöz is nyuljunk, s ezek által a terhet, melylyel a hadsereg főtartása jár, lehetőleg kevesítsük. — Szónok a következő javaslatot végzi beszédét: A fentebbi öt czimben eszközöltések oly mérvű megtakarítás, amely mérvben az idej előirányzat a tavaly ez öt czim alatt megszavazott összeget túlhaladja.

Wahrmann Mór eseteli az ország aggályra készítő helyzetét s hivatkozik 1872-ben a delegatióban tartott beszédére, amelyben már eleve megmondta, hogy a bekövetkezendő hiány nagyobb lesz, mint mekkorának akkor vélték. Azon szomorú körülmény hatása alatt, hogy ezen sejtelmét az események nagyon is igazolták, elég indokot lát arra, hogy Széll Kálmán javaslatához, mint az adott körülmények közt legszerűnebb mérvű segédeszközhöz hozzá járuljon.

Hollan Ernő két szempontból szól Széll javaslatához: minő pénzügyi eredmény várható annak elfogadásától, s mennyiben érinti annak elfogadása a monarchia véderéjét. Mindkét szempontból hozzájárul a javaslatához. A tervezett levonás alkalmas fölöslegessé tétel lenne, ha azon legénységi létszám fele, melylyel a hadsereg béke létszáma 1874-ben emeltetett — tehát mintegy 14,400 ember időlegesen szabadságoltatnék. A monarchia véderéjét ezen ideig örüg-tartó rendszabály lényegesen nem alterálhatná.

Ezután Kuhn hadügyminiszter szólalt föl s igen drasztikusan adta elő, hogy a szomszédországokban nem mindig sétautazásokat fogunk tenni, hanem előjehet az idő, midőn velük szemben is fogjuk magunkat találni, és akkor minden mentég a jó hadseregben van. Elismeri, hogy a birodalom tekintélye növekedett, de ennek okát jól vezetett külpolitikánkon kívül főleg abban is találja, hogy hadseregünk most sokkal jobb, mint két-három évvel ezelőtt. Ne ámitsák tehát magukat a delegatusok, s ne tegyenek oly indítványokat, melyek a hadsereg kárára vannak, s a maga részéről póthitelben kérmé jóvőre újból a mostani összeget, és így az erzdmény csak egyre menne. Nem fogadja el a törlésre tett indítványt.

Andrássy Gyula gróf a solidaritás hangsúlyozza, a melylyel a hadügyminiszter nézeteit támogatnia kell. Beszède egészben az 1872-iki hires delegatiói beszédének eszmemenetén haladt.

Bujanovics Sándor erre ellenjavaslatot tesz, melyszerint az elsorolt előirányzati követelések a bizottság eddigi határozataihoz képest megszavaztatnak, de az, hogy e követelések után még póthitel is legyen kérhető, egyátján s eleve megengedtetik.

Éber Nándor azon közvetítő javaslatot teszi, elégedjék meg a bizottság egy millió firt törlésével, s tartsa meg amellet Bujanovics javaslatát.

Paczolay tekintettel az ország rossz anyagi helyzetére, még nagyobb megtakarításokat látna szükségesnek, mint minőre Széll javaslata kilátást nyújt. De mert ő maga nem akar külön indítványt formulálni, jobb hián Széll mellett szavaz.

Beszédnek még Domahidy és Papp Lajos a háromévi szolgálatidőnek két évre leszállítása mellett.

Erre elnök fölteszi a kérdést. Az eredeti kormány-előterjesztés — amint az ötös albizottság levonásai nélkül állt — elvetetik. A másik két indítvány közül először Bujanovics, mint a száma nézve nagyobb, bocsátatik szavazás alá. E javaslat mellett szavazott — az elnök szavazatát bele számítva — 14, ellene 12. — Így

H. J. J. J.

Bujanovics javaslata két szótöbbséggel elfogadtattott, s a tőtelek az albizottság előirányzatai szerint megszavaztattak.

A magyar delegatio külügyi albizottságának mai ülésében gr. Keglevich Béla ismétlé indítványát a „vörös könyv” megszüntetésére. Andrassy gr. azt feleli, hogy a közszolgálat iránti tekintetéből lehetetlen volt bizonyos okmányok közlése. — Téves azon nézet, mintha a vörös könyv a külügyminiszterium összes működését kívánna feltüntetni, hanem csak arra hivatott, hogy a mi közzététel, az közzététel. Különben mint alkotmányos miniszter kötelességének tartja a delegatióban történő interpellációkra válaszolni. Akár elhatározásuk a vörös könyv megszüntetését, akár nem: arra ő súlyt nem fektet. A bizottság mellőzé az indítványt.

A rendelkezési alapra nézve azon kérdés intéztetett a külügyminiszterhez, nem lehetne-e a már százezer frttal redukált alappól többet törölni. Andrassy azt feleli, hogy ez ügyet nem tekint bizalmi kérdésnek, az általa előirányzott összegre különben szükség van. A bizottság azt megszavazta.

A persa követség eltöltöttei óhajtotván, gróf Andrassy azt feleli, hogy a követség eddig is jó szolgálatokat tett, s kéri meghagyatását. A bizottság megszavazta.

A spanyol követségre nézve gr. Andrassy kijelenté, hogy eddig Madridban csak ügynökünk volt, közelebb azonban a követ is ki fog nevezettni.

Végül Falk arra hívta föl a külügyminisztert; használja föl befolyását a német kormánynál, hogy a németországi sajtóban az erdélyi száz ügyre nézve folytatott agitációnak vége vetessék.

Andrassy külügyminiszter erre kijelenti, hogy matematikus bizottsággal állíthatja, hogy a német kormány az agitációra semmi befolyása nincs.

Ezzel az ülés véget ért; a jelentés a jövő hét első napjain fog hitelesítetttni.

Az állam és egyház közötti viszonyok rendezésére kiküldött választmány 7-es albizottságának tegnapi üléséről már lapunk tegnapi számában hoztuk jelentést. Most a „Pesti Napló” nyomán még következő részleteket adjuk:

„Az ülésen a bizottság mind a hét tagja, egy a cultus, igazságügy-, és belügyminiszter urak is megjelentek.

Somssich Pál elnök fölolvastatta a képviselőháznak 1873-dik június 30-dikán kelt s a bizottság kiküldetésére vonatkozó határozatát, egy a nagy huszonhetes választmány megbízását is és ezek nyomán a mai tanácskozási tárgyalás a polgári házasságnak mikénti behozatalát és szabályozását tüzte ki.

„Egy a cultusminiszter, mint a bizottság összes tagjai a Deák Ferenc által kifejtett nézetek szerint, a kötelező, csakis a kötelező polgári házasság behozatala mellett nyilatkoztak in principio.

A kivételben mutatkozó vagy fölmerülő nehézségeknek mikénti legyőzése vagy mellőzése iránt a jövő ülésben fog a bizottság tanácskozni; — ma csak a házassági polgári jognak elkészítésére nézve mondatott ki annyi, hogy az igazságügyi miniszter előzetesen még ez évben bemutassa.”

Az igazságügyminiszter a következő körrendeletet intézte a pénzügyi bírói hatósággal fölruházott kir. törvényszékekhez: Hivatalos uton tudomásra hozott, hogy a jövedékielhágási ügyekben hozott marasztaló ítéletek végrehajtására nézve némely törvényhatóság, illetve pénzügyigazgatóság között egyrészt a pénzügyi bírói hatósággal fölruházott kir. törvényszékek között, más részről az illetékesség tekintetében véleménykülönbség forog fenn.

Ennek folytán tudomás és mihez tartás végett értesitem a kir. törvényszéket, hogy fölmerülttiltóségi összerakás következtében, az illető kir. törvényszéket az 1869. évi IV. tvezzikk 25. §-a alapján, mult évi szeptember hó 30-án 30064. sz. alatt kelt rendelettel, a bel- és pénzügyi miniszterekkel egyetértőleg oda utasítottam, hogy mitán az 1969. IV. tvezzikk első §-a által, az igazságszolgáltatás a közigazgatástól teljesen elválasztott, s minthogy az 1871. LXVI. tvezzikk folytán az eddig fennállott pénzügyi törvényszékek megszüntetésén, az 1868. XXI. tvezzikk 100. §-ban érintett ügyek, az 1871. XXXI. tvezzikk 18. §-a s a már hivatkozott 1871. LXVI. törvényezikk első §-a alapján, 1871. évi december hó 29-én 646/J. M. E. szám alatt kelt rendelete által, a kir. törvényszékek hatáskörébe utaltattak, s minthogy végre az 1868. LIV. tvezzikk 346. §-a értelmében, a végrehajtás mindig azon bíróságnál kérelmezendő, s rendelendő el, mely a perben első folyamódásilag ítél, s ezeke né fogva a jövedékielhágási ügyekben hozott ítéletek végrehajtására a közigazgatási közegek — tekintettel az 1870. XLII. tvezzikkre is — hivatva nincsenek, hanem az bírói hatáskörbe tartozik, a hozott ítéletek végrehajtását saját hatáskörében rendelje el, s azok foganatosítása iránt az 1868. LIV. illetve 1871. LI. törvényezikk értelmében intézkedjék.

A magyar püspöki kar, a „Pesti Napló” szerint, befejezte tanácskozásait. A kultusminiszter arra hívta föl a püspököket, hogy a legközelebbi három évben a tanulmányi alap 40—50 ezer frt deficitjét pótolják. A püspöki kar ezt készséggel megszavazta s ebből kiténik, hogy a „Magyar Állam”, mely a miniszter kívánságának elutasítását ajánlá, mily helytelenül tolmácsolta a püspöki kar szándékait. A tanácskozás második tárgyát a közéleti törvényjavaslat képezte. A püspökök ezt tüzetesen megvitatták s határozataikat emlékiratba foglalták, melyet ma nyújtottak át Trefort miniszternek.

A „Lloyd” egy konstantinápolyi levele gróf Zichy osztrák magyar követnek a szultán által való fogadtatásáról nem érdektelen részleteket közöl.

A szertartászeri bemutatás után — írja a levél —

a nagykövet rövid beszédet intézett a szultánhoz, melyet ennek röviden a külügyminiszter tolmácsolt. Válaszában kijelenté a szultán, hogy ő a legnagyobb súlyt helyezi arra, hogy az osztrák és magyar monarchiának az ottomán birodalomhoz való barátságos viszonya minél tovább s annál is inkább fenn maradjon, mert személyes érzelmei az osztrák császár iránt a legteljesebb tiszteleten s legőszintébb vonalzon alapulnak. Ő a legkellemesebben van érintve az által, hogy ő fölsége nagykövet által képviselteti magát, s ezért föntartja magának, hogy a császárnak és a királynak legmelegebb köszönetét levélileg kifejezhesse. Ugyanezt tartja fenn a személy szerencsés megválasztására nézve is.

Ezzel a fogadtatás véget ért.

A kereskedelmi törvényjavaslat megbirálására kiküldött szakértekezlet május 5-ki 72-ki ülésében befejezte feladatát s ez alkalomból Bartal György kereskedelmi miniszter meleg szavakban mondott köszönetet az értekezlet elnökének, tagjainak, az előadóknak s a javaslat készítőjének, kiemelve a mű fontosságát s kifejezve reményét, hogy a kódex áldást fog hozni hazánk közfoglalmára.

A képviselőház osztályai ma a nyilvános ülés után összeülvén tárgyalás alá vették a honvédelmi hivatalhálóról és az erre megkívántató költségek fűdőzéséről, a hamis vagy vétkes gondatlanságból származott bukás esetében követendő eljárásról, és a közéleti oktatásról szóló törvényjavaslatokat.

Az első tárgyalás tárgyalását befejezték és elfogadták: az I. II. III. IV. VII. és IX. osztályok a II. osztályt kivéve egyhangulag fogadtattott el a javaslat; a II. osztályban 21 közül 10—10 ellenében az elnök szavazata döntött az elfogadás mellett. Ugyanis az ellene szavazóknál azon kétely merült föl, hogy vajjon a honvédelmi hivatalhoz a jelenlegi tervezet mellett a megállapított 400 ezer frtnyi költség föl lesz-e építettő s nem kellend-e majd a túlkidadásokat pótolni, melyek előre láthatólag az épület befejezéseig az előirányzott költséget tetemesen túlhaladják.

A hamis bukás esetében követendő eljárásról szóló javaslatot csak a IV. és VII. osztályok végezték el és csekély stylaris módosításokkal elfogadták.

A közéleti oktatásról szóló tvjavaslat tárgyalását mindenütt megkezdték s általában elfogadtattott. A II. és IV. osztályok a részletes tárgyalás megkezdését holnap d. e. 10 órára halasztották.

A részletes tárgyalásnál az I. osztály az 53. §-ig haladt s legnagyobb részt a deákparti módosítások fogadtattak el eddig; a görög csupán facultative fogadtattott el.

A III. osztály a 18. §-ig haladt; a görög nyelvet csak a VII. osztálytól kezdve mondta ki kötelezőnek; az állami nyelv azonban általában kötelezővé tétetett.

Az V. osztály a görög nyelvet általában csak facultative fogadta el: különben a III. fejezetig haladt.

A VI. osztály a görög nyelv tanítását a miniszteri javaslat szerint fogadta el, mely szerint a tantárgy facultative létele mellett ösztöndíjak tüzetnek ki; a német nyelv csak a III. osztálytól kezdve tanítassék; különben a 19. §-ig haladt.

A VII. osztály az egész tvjavaslatot elvégezte s csekélyebb módosításokkal elfogadta.

A VIII. osztály s 7. §-ig haladt; a görög nyelv facultative fogadtattott el ösztöndíj kifizetésével; a német nyelv a III. osztálytól kezdve; a 3. § Paczolay azon módosítványával fogadtattott el, hogy a felekezetre nézve a jelenlegi status quo föntartatik.

A IX. osztály a 3. §-ig haladt; s az eddigi részt a tantügyi bizottság szövegezése szerint fogadta el.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 7-én.

Elnök: Perczel Béla.

Jegyzők: Wächter Frigyes, Szeniczey Ödön. A kormány részéről jelen vannak: Bittó István, Pauler Tivadar, Trefort Agoston, Szende Béla.

A mult ülés jegyzőkönyve fölolvastattván, észrevétel nélkül hitelesítették.

Elnök értesíti a házat, hogy a főrendiház elnöke három rendbeli szentesített törvény eredeti példányainak az országos levéltárba történt áthelyezését igazoló elismervényt megküldi. Tudomásul vétetik.

Bemutatja továbbá Marosszék három kérvényét a cselédügynek országosan leendő rendezése, — a törvényhatóságok önkormányzati jogkörének kibővítése; — és a képviselőházban a szólásszabadsággal való visszaélésnek korlátozása iránt.

Szeniczey Ödön, Retisova, Ulma, Kis-Szredistye, Kudvics, Markovác, Woradin, Messits, Nagy-Szredistye, Wojwodicz, Kustily és Potporány községek kérvényét nyújtja be a megyék újabb kikerekítéséről szóló törvényjavaslat kerestvíttele alkalmával a Versecz székelyllyel fölállítandó Keve vármegyébe leendő bekebelezetéseik iránt.

Radocza János a budapesti ügyvédjelölt és joggyakornokok kérvényét nyújtja be a fennálló két évi joggyakorlatnak a már gyakorlatban lévőkre leendő föntartása iránt.

A beadott kérvények a kérvényi bizottsághoz utasítottak.

Matuska Péter a központi bizottság előadója, bemutatja annak jelentését az ügyvédi rendtartásról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Ki fog nyomatni, szétosztatni, s annak idején napirendre tüzetni.

Bartal György a mult ülés alkalmával föltétlenül igazolt képviselőnek jelentetvén ki, sorshuzás után a VI. osztályba sorozottattott.

Bittó István miniszterelnök a Svéd- és Norvégországgal kötött kereskedelmi és hajózási és az Oroszor-

szággal kötött postaszereződésről szóló, s ő fölsége által szentesített törvényezikkeket nyújtja be.

A szentesített törvényezikkeket kihirdetettvén, hasonló kihirdetés czéljából a főrendekhez át fognak küldettni.

Harmadszor fölolvastattak és végleg elfogadtattak a vaspályák által okozott halál vagy testi sértés esetébeni felelősségről és a váltóhamisítás eseteiben követendő eljárásról szóló törvényjavaslatok.

Ezzel a mai ülés napirendje ki levén merítve, a közelebbi ülés szombatán délelőtt 10 órakor fog tartatni. — Napirend: a kérvényi- és a számvizsgálóbizottság jelentései, valamint a keleti marhavészről szóló törvényjavaslat némely függőben maradt §-ainak tárgyalása.

Az osztályok az országos ülés befejezte után a honvédelmi miniszterium hivatalai részére emelendő épület tárgyában; és a közéleti oktatás tárgyában beadott törvényjavaslatokat; ezekután pedig a hamis bukásról szóló törvényjavaslatot fogják tárgyalni.

Ezzel az ülés 11 órakor véget ért.

Különfélék.

Budapest, május 7.

Liszt Ferenc emléke a muzeumban. Liszt Ferenc a következő levelet intézte a muzeum igazgatójához: Mélyen tisztelt Igazgató ur! Mult évi novemberhóban, azon emlékezetes felszázados ünnepély alkalmából, melylyel Pestvárosa engem kinttatni szives volt, kifejeztem igazgató ur előtt óhajomat s vélek edesemet az ünnepély emlékeihez tartozó arany koszoru és érem legillőbb végleges elhelyezése iránt. E nagybecsű adományok rendeltetése az, hogy tanuskodjanak a nemzet rokonszenvére és nagylelkűségéről a haza egy fiának irányában, kinek büszkeségét képezi, ha csekély művészi tehetséget Magyarország szolgálatára fölajánlhatja; és hogy a többi művészeket is az áldozatkész hazaszeretet ösvényére buzdítsák. — E kettős rendeltetés kijelöli helyüket a nemzeti muzeumban, önnék tisztelt igazgató ur őrizete alatt.

— Engedje tehát, hogy azokat mai napon a muzeum tulajdonául átadjam, hozzátevéen az ezüst koszorut is, melyet nekem az általános német zenegylet ugyanazon ünnepély alkalmából fölajánlott. Óhajtam és határozott akaratom a most átadott emlékeken kívül még a következő tárgyakat a nemzeti muzeumnak adományozni: zson kardot, mely 1840. évi januárhóban nekem a nemzeti színházban közlekedéssel átadott; a londoni Broadwod-ház által Beethovennek fölajánlott zongorát; egy nagy zongora hangjegytartó ezüstből; egy karmesteri vezénypálcát tömör aranyból, drágakövekkel ékítve. Ezen emlékek a lehető leghamarább Weimarból Pestre fognak szállítatni; bekövetkezhető halálom esetre is intézkedtem, hogy a nemzeti muzeum az általam neki szánt tárgyaknak biztosan birtokába jusson. Fogadja stb. Budapest 1874. május 3-án Liszt Ferenc. Ezen becses ajándokon kívül utolsó időben több igen érdekes hasontermeszteti tárgy jutott a nemzeti muzeum birtokába, nevezetesen, mint „P. N.” értesül: a diszkard, melyet Csongrád megye Klauzál Gábor országgyűlési követének fölajánlott, az elhunyt nagy hazafi ösvényének (jándékából); b. Jósika Miklós kardja, özvegye, született b. Podmaniczky Juliának ajándékából; azon aranymaroklatu zománczezel ékített diszkard, melyet London város 1804-ben sir Henry Strachan tengermagyának a st. vincenti fényes győzelem emlékéül fölajánlott, melyet Strahan leánya gróf Berhtoldné: a híres tengermagy unokája, gróf Berchtold Arthur füleki országgyűlési képviselő által a muzeumnak átadott.

A városligeti tó, — mint szakértők állítják, — augusztus hóban ki fog száradni, mi annak tulajdonítandó, hogy a városliget környékén nagy a vízhiány. Legközelebb az államvasut is megkezdé ama környéken az alagut és áthidalási munkát s a csatornázáshoz is hozzáfogtak, melyen át a tó vize le fog szívárogni. Szó volt róla, hogy a Rákospatak vizét akarják a tóba vezetni, erre nézve tervek is készítették, de a dolog ismét abba maradt. — A városliget sokat vesztené szépségéből, ha a tó kiszáradna; jó lenne eziránt intézkedni.

„Szózat” Vajda János által szerkesztett társadalom-politikai hetilap e heti száma ismét változatos és érdekes tartalommal jelent meg. E jeles hetilap ára évenygyedre 2 ft.

Megjelent művek. A Franklin-társulat kiadásában legújabbán a következő művek jelentek meg: „Vezér-esillagok”, vagyis: „Velős mondatok és költői gondolatok” hazai és külföldi remekírók műveiből, ára 2 ft. — „A nagyapó elbeszélései”, írta Tóth József, ára 1 ft 40 kr. — „Hogyan boldogulunk?” 2 kötetben, egy-egy kötet ára 50 kr. — „Világtörténelem rövid előadásban”, írta Vasvári Benő tanár, ára 60 kr. — Német nyelvtan, írta Graf Jakab tanár, ára 80 kr. — Gyakorlati utmutatás az eperfa- és selyemhernyó-tenyésztésére. Írta Aron Endre (második kiadás.)

Születések és halálozások a fővárosban. A lefolyt héten élve született 237 gyermek, elhalt 243 személy; a halálozások tehát 6 esettel mulják fölül a születéseket. — Az élve születtek közt volt 172 törvényes, 65 törvénytelen; nemre nézve 121 fiú, 116 leány. — Halva született 13 gyermek, köztük 6 törvényes, 7 törvénytelen. — A halottak közt volt 134 férfi, 109 nő, egy éven aluli gyermek 69.

Egy girás per. Két bárány mint jövedelmez 60 nap alatt 800 frtot? E cím alatt a „Szentesi Lap” a következőket írja: „Egy régidőtől fogva orvosilag elmebetegnek constatált szerencsétlen öreg ember házi kertjébe — melynek jövedelme szolgált egyedül az ő egész családjá fenntartására — 1871. tavaszán a szomszéd zsidónak 2 háránya a kerti veteményekre bekapott, s miután ott több ízben kárt tett, a szerencsétlen elmebeteg kertet ápoló nője befogta, s még az nap, mint kárban talált jóságot a városi rendőrkapitányi hivatalnak átadta. — A zsidó a bárányt is marhának nézve, az elmebeteg férj ellen ugynevezett giráspert indított, követelvéen a bárányok befogatása napjától kiadásáig naponként 12 ft.

60 kr. o. é. A perbe idézett, önképviselőre nem jogosított elmebeteg alperes a tárgyaláson természetesen nem jelent meg, s ennél fogva mint makacs a keresetben elmarasztaltatott. A tulajdonos 60 napig nem kérte a bírányok kiadatását, a mikor a makacssági ítélet alapján végrehajtást intézett alperes ellen, 60 napi visszatartásért, naponként 12 ft 60 krt számítva — 743 ft 40 kr. tőke és járuléka erejéig, és lefoglaltatta minden más vagyoni hiányában, az elmebeteg házát mely neki s családjának fedelelt nyújtott, s melynek kertje életmet adott. Ekkor látva a szerencsétlen alperes neje a fenyegető veszélyt, ügyvédhez futott segítségért. A megkeresett ügyvéd fölvállalta a védelmet, felperes által ajánlott egyességet visszautasította s alperes elmebetegségét igazolva, magát ügygondnokul a bíróság által kinevezette; mint ügygondnok egyszerű folyamodással kérte a per megszüntetését. Folyamodványát az első bíróság visszautasította, sa semmitőszék is elvetette, megmagyarázván a fiatal prókátornak, hogy pert nem lehet egyszerű folyamodvánnyal megszüntetni, de egyszerűs mind — bizonyosan látva ügygondnok ur mely tudatlanságát ki is tanította, hogy ha gondnokoltja érdekében okosan és törvényesen akar eljárni vagy az önképviselőre nem jogosított megidézése, elmarasztalása ellen kell semmisségi panaszt emelnie, vagy ha ettől sikert nem várna, perújítással vagy ha a végrehajtást akarná megszüntetni — rendes keresettel kellene élnie, a perrendtartás értelmében. Daczára ezen felsőbb bíróság általi kitanításának, ügygondnok ur, egy lépést nem tett gondnokoltja védelmére két egész év lefolyása alatt, — felperes ügyvéde pedig, ki véletlenül lelki jó barátja ügygondnok urnak, háborítlanul folytatta a végrehajtást, míg most a 2 bírány 60 napi visszatartásáért perköltségekkel 800 frtot haladó követelés erejéig a szerencsétlen védtelen elmebeteg feje felül a hajlék elárvereztetett 880 frtért.

Rövid hírek. Az istvántéri színház igazgatója Káldy lesz. s a napokban kötetett meg az idevonatkozó szerződés Káldy és Ranisch közt. Ez utóbbi Miklóssal is rendbehozta a színház tulajdonjogának kérdését, s Miklóssal a színházra semmi befolyása sem lesz, mi egészen helyes, mert a befolyás csak ártna a színháznak. Hogy tartanak a nyáron rendes előadást a színházban, vagy a városi leti arenában, az nem bizonyos. Egy pár előadás azonban lesz a színházban, mert a várossal kötött szerződés értelmében a színház félvélről tovább zárva nem lehet. A város azonban az előadások megkezdése előtt a társulat tagjainak névsorát is kívánja. — A svábhegyi fogaskerekű vaspályán serényen dolgoznak és remélik, hogy pünkösdig átadhadják a forgalomnak. Az egész főlépítmény és a 22 híd, mely e vonalon építették, e hét folyamában elkészül. A vaspályát 3 mozdonyval és 10 kocsival lesz felszerelve; ezek közül két mozdony és 6 kocsi folytonosan közlekedni fog, míg a többiek tartalékban maradnak. Minden vonaton körülbelül 150 személy fog szállítani és a menet idő egy fél, mint lefelé mintegy negyed órát veendő igénybe. A próbamenet már a jövő hét folyamában fog megejtetni. — A megválasztott időjárás folytán a budai szőlők kezdenek örvendtelen javulni. A szőlőbirtokok most még csak a veszélyes Pongrácz, Szervác (május 11. és 12.) Bonifác (június 5.) napoktól félnek; mert csak ezek után tartják a szőlőt dőr és fagy ellen biztosítottak. — Az írók és művészek társasága megalakulásának évfordulóját vasárnap (Május 10.) esti 9 órakor társas lakomával ült meg az egyetel új helyiségében (ujvilág-utca 1. sz. l. em.). Egy teríték ára 3 forint s előjegyzések vasárnap reggelig a társas helyiségében fogadtatnak el. — Az igazságügy miniszter Nábróczky Antal nagyváradi kir. járásbíróját végrehajtó a tenkei kir. járásbíró mellett, és Simonits János tenkei ktr. járásbíróját végrehajtó a nagyváradi kir. járásbíró mellett helyezte át. — Az orsz. magyar gazdaszszony-egylet árvalányházát, melyben jelenleg 50 árva talál menhelyre, 100 árvalány számára kiépíteni elhatározván, ezen tetemes költségeknek némi fődőzése céljából f. é. május hó 16-án szombaton a Margitszigeten táncszívalmmal egybekötött nagy majalist rendez. — A király-utczában egy 3 éves lányka sváb-porrall véletlenül megmérgezte magát. — Kaulbach összes műveit közelebb Nürnbergben kiállítják. A városi tanács az illető rendező bizottságnak e célra átengedte a történelmileg híres város há nagytermét. — Corneille „Cid“-jét a berlini nemzeti színház újabban színre hozta s a mű nagy vonzerőt gyakorolt. Ugyanott Valenta egy három főlvo sos drámáját adják elő, melynek címe: „Toussaint-Louverture.“

Nemzeti színház. Péntek, május 8. „III. Richard király“. Tragoedia 5 főlvo násban.

Táviratok.

Bécs, május 7. (A képviselőház ülése.) A vallásügyi miniszter Ofner interpellációjára az felelé, hogy Sembra tovicz érsek néhány papot a kik egyszerűs mind rutén képviselő, a hitfelekezeti tjavaslatokra adott szavazatuk következtében ama funkcióktól fölmentett, melyeket saját hatalma alapján ruházott volt rájuk s így mindenkor visszavonhat s hol a kormánynak nincs módja beavatkozni. De a kormány elrendelte, hogy az illetők jövedelmekben károsítást ne szenvedjenek s ez esetben általában minden meglón, a mit a törvény megenged, jövére is minden törvényes eszközt alkalmazni fog hasonló esetekben. E válasz helyesléssel fogadtatott.

Bécs, május 6. Az urakéza a kilépett Pipitz helyébe hg. Auersperg Vinczét választá a delegatióba. A ház a vallási társulatok elismerésére, a dalmátiai vasutakra és a polgári perrendtartás novellájára vonatkozó törvényjavaslatokat vita nélkül elfogadta, és 1872-ki zárszámadást jóváhagyta. Serinzi interpellációjára kijelenti az igazságügy miniszter, — hogy a magyar kormánnyal egyetértőleg — nem sokára lehető leendő, a magánjogra vonatkozó tjavaslatot előterjeszteni.

Bécs, május 6. A képviselőház mai ülésében a kereskedelmi miniszter Syz interpellációjára azt válaszolá, hogy a kormány a bécs-nowi vasut kiépítésére vonat-

kozó tjavaslatok elfogadtattak; szintén elfogadtatott a Rudolf-pályának Triesznél való kiépítése iránti határozati javaslat.

Bécs, május 6. A vasuti bizottságban Herbst azon indokolt javaslatot terjeszti elő, hogy a kormánynak az éjszakai nyugoti vasut egyesítésére vonatkozó indítványa ejtessék el. Több szónok őszig kívánja az ügyet elhalasztatni. Banhans miniszter a tjavaslat tárgyalását kéri. Határozat nem hozatott. — A marhavésk kérdését tárgyaló bizottság elhatározá, hogy egyelőre emlékirat intéztessek a miniszteriumhoz, mely a szükségeskedéseket foglalja magában.

Bécs, május 6. A képviselőház vitáinak folyamában többen szólanak takarékosági okokból a landwehr-törvényjavaslat ellen. Smolka pártolja azt. Horst landwehr-miniszter azt mondja, hogy a törvényjavaslat a létező viszonyok teljes figyelembevételével hozatott a ház elé. Az adózók érdekét szem előtt tartta mindig. Hivatkozik az irányban már többször tanúsított bizalomra. Ezen tjavaslat már a trónbeszédben is kilátásba helyeztetett. A miniszter kimutatja, hogy az osztrák-magyar hadseregi kiadások — a mindkét részről honvédséget is beletudva — sokkal kisebbek, mint a német és francia hadseregek kiadásai. A ház egyhangulag elhatározza, hogy a tjavaslatot tárgyalásba veszi.

Bécs, május 6. Abirodalom éjszakai-keleti tartományából meglehetősen jó jelentések érkeztek a vetések állásáról.

Berlin, május 6. A képviselőház 2-ik olvasásában elfogadta a megüresült püspökségek kormányzatára vonatkozó tjavaslatot, csak a 13. §, mely a kanonokok időközi járulékaiknak zárlatára vonatkozik, miután a kultuszminiszter hajlandóságát nyilvánítá, hogy a §. inkább törültessek ki, mintsem módosítsassék.

Berlin, május 6. A „Nordd. Ztg. írja: Az orosz császárnak Bismarck hgnél tett másfél órai látogatása, — mely kitüntetést az orosz császár szabad ösztönéből eredt — a biro dalom határain kívül is valódi politikai jelentőségű ténynek és az Orosz- s Németország közt folyvást főmarradó egyetértésnek zálogául tekintetik.

Berlin, május 6. A szövetségtanács elfogadta a biro dalmi gyűlés által elhatározott sajtótörvényt.

Berlin, május 6. Bismarck egészsége tetemesen javul; a herceg a melegebb napok beálltával egyelőre Varzinba fog utazni. — Annyi bizonyos, hogy a nyár folytán valamely furdóbe fog elmenni; — a furdó megválasztása a kitünőbb orvosok tanácsától van föltételezve.

Páris, május 6. Az Evreuxban tartott lakomán kinyilatkozatá Broglie. A kormány elő fogja terjeszteni az alkotmányi törvényeket, s ezeknek gyors megszavazása szükséges, hogy az ingadozó állapotoknak véget lehessen vetni.

London, május 6. A „Times“ Russel beszédéről szólva, elmondja, hogy Bismarck az olasz királynak Berlinben jelenléte alkalmával sajnálattal fejezde ki, hogy Franciaországot még jobban nem nyomorgatta; és hogy ürügyet teljen egy újabb háborúra, fölszóltá az olasz királyt, hogy Nizzát és Savoyát követelje vissza Franciaországtól.

A „Times“ azt mondja erre, hogy az olasz király bölcsesége nélkül ezen találkozás óta új háborút kerekedett volna Európában. Végül constatálja a „Times“, hogy nem léteznek komoly okok a Francia- és Németország közti viszályra, minthogy e két hatalmasság egyike sem akarja a háborút.

Madrid, május 5. Serrano elutazott ma délben Santanderből. Madridban fényes fogadtatást készítnek elő számára. Mint állítják, a köztársaság által megszállott községek hatóságainál számos carlista jelentkezik, kik amnestiát kérnek.

Athen, május 6. Deligiorgis sem fogadja el a cabinet megalakítása iránti megbízást. Egyelőre Bulgaris marad meg. A kamara elnapolásáról van szó.

Közgazdaság.

Budapest, május 7.

A „Kronosz“ nyugdíj és életbiztosító társaság közgyűlése ma tartott meg gr. Széchenyi Imre elnökléte alatt. A jelentés kiemeli, hogy a bécsi Wechslerbanknál 176,618 ft 58 kr.-nyi követelése csaknem elvesztéssel tekintendő, és pedig több mint fele a társasági tőkének. Ezért kellett egyesülni a „Minervá“-val, a mely már tényleg át is vette már a társaság üzleteit Megválasztott a liquidáló bizottság, s megszavaztatott nekik fardaságokért 3 ezer ft, fejenként ezer ft.

Nemzetközi kiállítás. A közös külügyminiszterium értesítése szerint Varsóban f. évi szeptember hó 15—20. általános gazdasági kiállítás rendeztetik, melyben külföldi kiállítók is részt vehetnek, de a kitüntésekre nem pályázhatnak. A kiállítás VI. csoportra oszlik. Az 1-ső csoportban kiállítatnak: mezőgazdasági, kerti és erdei termények. A II. csoportban: élő állatok, mint lovak, szarvasmarha, juhok, sertések, kutyák és szárnyas állatok. A III. csoportban: a mező- és erdőgazdasági ipar termékei. A IV. csoportban: gazdasági gépek, eszközök és segéd-eszközök, gyártmányminták. Az V. csoportban: parasztházak és gazdasági épületek tervei és mintái, tűzbiztos építőanyag. A VI. csoportban végre mintagazdaságok és gazdasági számvitel. A bejelentési határidő folyó évi július 15-ke; a bejelentés pedig a kiállítási bizottsághoz Varsóba, az attól megszerzendő minta szerint intézendő.

A Viktoria gőzmalom részvény-társaság tegnapi tartotta hetedik rendes közgyűlést Maerle ur elnökléte alatt, ki constatálta a gyűlés határozatképességét. s Pollák Gyula és Schwarz Vilmos urakat kérte föl jegyzőkönyv-behitelesítőül. Az igazgató által fölolvasott évi jelentés bevezetése a kedvezőtlen viszonyokról emlékezik, melyek ez iparágat sem kímélték. A gyári tevékenység, mely egész teljességében a lefolyt üzletév egy szakában sem volt kifejtendő, csakis 338,788.46 vámmázsa buza megörlésére szorított, szolgáltatván 325,288.56 vámmázsa különféle faju őrleményt. Az e mellett eredő tiszta haszon az összes építkezések, gépek s ingók alapszályseri

megbecslése s érték-meghatározása, továbbá a nem biztos követelésekből netalán befolyható összegek leszállítása után, a megvizsgált mérleg alapján 81,185 ft 7 kr-ra rug. A nyeresémből az alapszabályok értelmében levonandó a tartalékalapra 5% = 4,055 ft 25 kr, a segélyalapra 1% = 811 ft 35 kr, a választmánynak 12% = 9,742 ft 20 kr, vagyis összesen 14,613 ft 30 kr; a megmaradó 66,571 ft 77 krból fedoztetvén az elsőbbségi har madrészvények szelvénye 483 ft 58 kr, a többi 66,089 ft 10 kr-ra vonatkozólag indítványozza a választmány, hogy az 1871.-ki üzletévből származó veszteségi hátralék 54,764 ft 62 krral végkép födöztetvén, a maradék 11,324 ft 27 kr a tartalékalaphoz csatoltassék, mely így 34,266 ft 19 krnyi tőkére növekszik. A jelentés ezután hangsúlyozza, hogy a vállalat most már saját erejéből consolidálta magát, s minden eshetőséggel szemben jobb biztosítékát rejti magában A társulat ma már 100,000 frtnyi forgalmi tőkével rendelkezik, üzletforgalma egy tartalékgép föllállítása által biztosítlan. Végül említi a jelentés a bécsi kiállításon nyert kitüntetés, s az új találmányt, (a porcellán hengereket) melyet most tétetnek a kísérletek. — A jelentés fölolvasása után hosszabb vita támadt a fölött, vajjon a tiszta nyereségből a múlt évi veszteség pótlására forvított összeg után is megillet-e a választmányt a tantiéme? A nagy többség az alapszabályokra támaszkodva a kérdést „igeu“-nel döntötte el, s megadta a választmánynak a fölmentést. Kisorsoltatott ezután 60 db. elsőbbségi harmadrészvény, s a választmányból betegeskedés miatt kilépett Singer Samu helyébe Hirsch J. Lajos választatott, mire a közgyűlés eloszlott.

Az alföld-fümei vasut nagyváradi-eszéki részének részvényesei ma tartották harmadik rendes közgyűléseket, Wodianer Albert ur elnökléte alatt. — A jelentés már közöltük, Kunvári részvényes egyes tételek ellen kifogásokat tett, melyekre Wodianer Albert, Pulszky Ferencz és mások megféleltek. — Végül a jelentés tudomásul vétetett és a fölmentvény megadatott. A tavalyi számvizsgálók újra megválasztattak, az igazgatótanács által ideiglenesen választott Lukács Antal, Tschwegl János és báró Mayrau Róbert nrak a közgyűlés által megerősítettek. A jelenléti jegyek az eddigi 15 frtban valamint az igazgatótanács külső tagjainak eddigi 50 ft utazási átalánya a legközelebbi 5 évre újra megállapítottak. Végre az igazgatótanács föllhalmoztatott, miszerint a bécsi ipar és kereskedelmi hitelintézettel 1,400,000 frtnyi — a törlesztési hányaddal együtt 6,55% -val 50 éven át visszafizetendő — ezüst kölcsönt köthessen, esetleg pedig ezen 1,400,000 frtnyi összeget 2 millióra emelhesse, ha t. i. a kormány megengedi, hogy a további 600,000 frtnak kamatja és törlesztési hányada itt hasonlókép az üzleti számlába fölvétethessék.

A déli vaspályatársaság 1873-ik évi üzletévről s jelenlegi vagyonállásáról a rendes évi közgyűlés elé terjesztett jelentés nem nagyon kecsesgató. A társulat összes hálózata, mely Ausztriára, Magyarországra és Olaszországra terjed, 294,3 mértföld; az építésre, fölszerelésre, más társulatok vonalainak megváltására stb. fordított összes befektetési tőke 612 millió forint. A társulat pénzügyi állásának kimutatása szerint a befektetett tőké-t képviseli: 750 ezer darab 200 frtos részvény, összesen 150 millió ft; a többi pénz elsőbbségi kötvények által szerzetett be. Az 1873-ik évi brutto bevétel 64 millió forintra rugott s az üzleti költségek levonása után maradt harminczhat millió forint jövedelem. A kötvények kamatainak s a szabályszerű törlesztésekre szükséges összegeknek levonása után a részvényesek számára négy és fél millió forint marad, a mi részvényenként 15 frank osztalékok enged fizetetteti; a részvények tehát mindössze 3 % -ot kamatoztak.

A szab. dunagőzhajózási társaságról azt írják Bécsből a „Magyar Újság“-nak, hogy 30 évre kibérelte a Bécs és Németóvár közötti fischamendi dunaúgát és az azt környező partrészt. Itt csinál nagy téli kikötőt, ide hozza a főhajógyárat és Ó-Buda, Lincz, Turnseverin javítógyárnak maradnak. Nagyan természetesen ezáltal az újpesti kikötő és az ó-budai hajógyár minden jelentősége elvesz. Amennyire kellemetlen esemény ez reánk nézve, nem tételezhetjük föl, hogy a kormány intézkedéseket he tenne ennek meggátlására. A szabad verseny megszűnévén a Dunán: csakis a kormány beavatkozás tehet valamit az ily tendenciák ellensúlyozására.

A végelszámolás alatt álló pesti egyetibanknak folyó évi ápril 28 tartott közgyűlésének többségéből kiküldött 30 tagu bizottság. — Bartal György kereskedelmi minster urnál május 2-ikén tisztelegvén, ez alkalommal előad azon indokokat, melyeknél fogva, a közgyűlésen betervezett indítványt, elfogadták. A miniszter ur erre adott szives válaszában kijelenté, hogy most, miután már az „audiatur et altera pars“ — nyomán, mindkét párt véleményét meghallgatá, ez ügyet a lehetőleg gyorsabban elintézni fogja és a többség által, az alapszabályok keretében netán jogszerűen hozott határozatnak fögnatot szerzend.

A méhészet kézi könyve czim alatt dr. Tóth Imre selmezi főorvosnak egy terjedelmes s népszerűen irt művét adta ki az országos magyar gazdasági egyesület. Ára 50 kr. A mű több rajzzal jelent meg s az elméletre s elég gondot fordít.

A vizszabályozó társaságok száma Magyarországon a múlt év végén 58 volt; s ebből 29 esett magára a Tiszára; ugyanennyi maradván n többi folyókra összesen.

A budapesti gabna- és értéktözsderől május 7. A gabnatözsden csekély volt a kereslet és kínálat, a forgalom korlátozt, s az árakban semmi változás. Julius—Augustusra 10 ezer mázsa tengeri kelt 4 ft 91 kron; május—juniusi zab 12 ezer méro 2 ft 57 kr-ával. Repeze augusztus—szeptemberre ezer köből adatott el 11 ft 75 kron. Az értéktözsde bádgyadtabb volt, csak a valuták és értékek voltak szilárdabbak.

Felelős szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakuja Gyula.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. május 7-én.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Magy vasuti köles. (120 frt ez.)		
Hang.	Font	Font	forint	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	
88	7.45	7.60	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	870	880	500	Első magyar serfözde	410	415	93	93.50
85	7.70	7.85	200	Haza	—	—	200	Sertőshizfaló	158	160	136.75	137
87	—	—	300	Pannonia	330	335	200	Athenaeum	245	246	217.25	217.50
83	7.70	7.80	100	Pesti bizt.	48	49	500	Pesti könyvnyomda	500	510	855	865
85	7.95	8.05	200	Hunnia	65	67	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	—	—	31	33.50
87	—	—	300	Unio	180	185	500	Ganzféle vasöntőde	285	290	975	977
88	7.65	7.75	200	Pesti közuti vaspálya	272	274	200	Gschwindt-féle szeszgyár	210	211	525	527
85	7.99	8.	200	Budai	98	100	200	Börgyár	78	80	202.75	203.25
87	—	—	200	Budai hegyipálya	59	60	200	Gyapjamosóda	100	102	2067	2070
88	7.75	8.	80	Muniezipális hitelintézet	26	26.25	100	Salgó-tarjani köszénbánya	92	93	202.50	203
85	8.	8.10	85	Angol-magyar bank	30.50	30.75	200	Schlick-féle vasöntőde	142	145	419.50	421
87	—	—	160	Magyar általános hitelbank	145.50	145.75	200	Sósuti kőbánya	110	115	318.50	320.50
87	—	—	200	Franco-magyar bank	59	59.50	500	Első magyar szeszfinomító	150	155	140	140.25
85	—	—	100	Magyar általános földhitel-társ.	55.75	56	200	Alagut	80	81	217.50	218
			70	Pesti egyleti bank	—	—	—				95	95.50
			50	Takarék- és hitelgyűjtő	48	48.25	—				83.25	83.75
			50	Buda-ó-budai népbank	31.50	31.75	—				90.50	90.65
			100	Iparbank	47	48	—				83.75	84
			200	Budai kereskedelmi és iparbank	175	180	—				84.50	85
			500	Pesti kereskedelmi bank	740	745	—				82.50	83
			200	Pesti iparbank	375	380	—				81.25	81.75
			100	Budapesti kézművesbank	50	52	100				137	—
			50	Hivatalnok. hitelgyűjtő I. em.	44	45	150				131.50	132
			80	Kisbirtokos. hitelintézete	—	—	—				100.75	110.25
			100	Országos közp. takarékp. 5%	71	72	—				64.25	64.50
			1000	Pesti hazai	2330	2350	—					
			100	Budapesti fővárosi	154	154.50	—					
			100	Kőbányai takarékpénztár	—	—	—					
			100	Külvárosi tanárképzőint.	49	50	—					
			40	Szentendrei takarékpénztár	37	38	—					
			60	Újpesti takarékpénztár	41	43	—					
			500	Arpádmalom	38	40	—					
			500	Blumféle	37	40	—					
			200	Erzsébet	260	265	—					
			160	Luis	110	112	—					
			200	Molnárak és sütők	138	140	—					
			500	Hengermalom	239	240	—					
			300	Victoria	795	800	—					
			100	Első budapesti	100	105	—					
			100	Budai gyárudvar	675	685	—					
			100	Pannonia	18	20	—					
			420		420	425	—					

HIRDETÉSEK.

MÜLLER F. A.
(ezelőtt Alter és Kiss)
gazdagon felszerelt

férfi-divatárúk tára

BUDAPESTEN:

váci- és régi posta-utca sarkán, Szentkirályi-féle házban,
ajánlja a közelgő tavaszi és nyári idényre dús választéku
férfi-divat-cikkeket.

Kitűnő szabász vezénylete alatt álló férfi-szabóság.

Mindenemű szilárdhitelű gyárakból vásárolt angol és francia kelmék.

Vidéki megrendelések

utánvét melletti pontos teljesítésére különös gond fordítatik; a t. vidéki megrendelők kéretnek a kívánt cikkeknek megközelítő árát meghatározni.

Minták készséggel bérmentve küldetnek.

Francia modor után készült
férfi-**ingek**, fehér és színes,
vászon, chiffon, fél vászon, an-
gol, oxford- és flanel-szövetekből.

Kész ingekben csakis **fehér
chiffon-szövetből** szolgál-
hatók, minden másnemű mérték
után készül.

Angol vászon és francia chif-
fon (cambrig)
gallér és kszelő.

Vászon chiffon és batist **ing-
mell** (devents) himzéssel vagy
szegélyllyel.

Francia batist, vászon és se-
lyem **zsebbeli** fehér vagy szí-
nezett szegélyllyel.

Fél és egész **férfi-harisnya**
fil d'Ecoc, gyapot-, selyem- és
gyapjúból, legújabb minták- és
kittünő minőségben.

Nagy választás **vadászharis-
nyákban.**

Vászon és chiffon **lábravaló.**

Fill d'Ecoc, selyem bálí és
gyapjú **női harisnya** min-
den szín- és mintákban.

Legújabb angol és francia di-
vatu **kalapok.** Uti- és va-
dász-kalap. Merino és selyem
elaque (bálí hengerkalap). Nyári
szalma- és szövet-kalap.

Nagy választás uti- és vadász-
sapkákban minden idényre,
válogatott formákban.

Nyári idényre vászon és selyem
foulard **férfi-napernyő.**

Ang. 8, 12 és 16 ágú **esernyők.**

Nagy választéku **sétabotok.**

Gyári raktár mindenemű angol,
francia és prágai **kesztyűk-
ből**, ugymint 1 és 2 gombos
férfi prágai kesztyű, valódi juv-
in, ang. dogskin és ang. chev-
rette kesztyű; posztó, zerge- és
szarvas-bőr vadász- és hajtokesz-
tyű, ezérna, selyem és nyári mo-
sóbőr-kesztyű.

2, 3 és több gombu prágai **női
kesztyűk**, selyem fillet- és
plüss-kesztyű, női lovagló (stulp)
és mosóbőr-kesztyű.

Dús választás mindenemű férfi
és női **nyakkendőkből** leg-
újabb mintákban, nyári idényre
különösen ajánlható mosó foulard
nyakkendők 50 különböző min-
tában. Továbbá angol echarpok
és külső cachener kendők nagy
választásban.

Angol és francia **illatszerek**
és **szappanok.** Valódi Ess-
Bouquet, valódi Eau de Cologne.
Mindenemű haj-, fog- és kö-
römkéfék.

Dr. Schwaiger
növény-kivonata

jótállás mellett négy hét alatt gyökeresen gyógyítja még a
megrögzött férfi-tehetlenséget is; minden más nemző-szer-
(férfi és női) betegségeket legrövidebb idő alatt. Egy üveg
ára 2 frt o. 6. hazai utasítás és levelezéssel, az összeg
beküldése vagy utánvét melletti közvetlenül

Dr. Schwaigertől
Bécsben, VII. Schottenfeldgasse 60.
A névcs lakhely hibátlan és olvasható följegyzése kériük

RÁTH MÓR
néhány újabb kiadásai.

B. EÖTVÖS JÓZSEF. Gondolatok. A hátrahagyott kézira-
tokból bővített emlékkiadás. Kis album-alak. Eötvös leg-
jobb sikerűt fényképezett arcképeivel. Halványzárta papi-
ron vörös szegélyllyel. Ára füzve 5 frt. Pompás díszköt. 8 frt.

Magyarország 1614-ben. Regény. 2-dik kiadás. 3 részes két
kötetben. Ára 5 frt 60 kr. Angol kötésben 7 frt.

TOLDY FERENCZ. Irodalmi beszédek. Két kötet. Ára
füzve 4 frt. Angol kötésben 5 frt 60 kr.

Irodalmi arcképek és szakaszok. Ára füzve 2 frt 60 kr.
Angol kötésben 3 frt 40 kr.

IPOLYI ARNOLD kisebb munkái. 2 kötet. A szerző arcké-
pével. Ára füzve 5 frt. Angol kötésben 6 frt 60 kr.

SZABÓ KÁROLY kisebb történelmi munkái. 2 kötet.
Ára füzve 5 frt. Angol kötésben 6 frt 60 kr.

HUNFALVI PÁL. Tanulmányok. Ára füzve 2 frt 80 kr.
Angol kötésben 3 frt 60 kr.

LUCIUS ANNAEUS SENECA vigasztalása Marciahoz.
Fordította Lóvay József. Diszkiadás. Ára 60 kr.

"A római bölcs vigasztaló elmélkedését testvérem sirja
felett búszongó kedves jó szellemnek ajánlom." (L. J.)

KÖLCESEY FERENCZ válogatott prózai munkái. (Elbe-
szélések, beszédek sat.) Greguss Ágost berezsetűszével.
Ára füzve 1 frt 40 kr. Angol kötésben 2 frt.

Országgyűlési napló, és Wesselenyi védelme. Új jutá-
nyos kiadás. Ára füzve 1 frt 40 kr. Angol kötésben 2 frt.

GREGUSS ÁGOST tanulmányai. Két kötet. Ára füzve
4 frt 50 kr. Angol kötésben 6 frt.

DÓCZY LAJOS. Csók. Vigjáték 4 felvonásban. Az akade-
mia Teleki-díjjal koszorúzott mű. Ára füzve 1 frt 20 kr.
Diszkiadásban 2 frt 20 kr.

MOORE, HEINE, BURNS költeményeiből. Fordította
Szász Károly. Ára füzve 2 frt. Diszkiadásban 3 frt 20 kr.

BYRON, HUGO VICTOR, BÉRANGERER költeményei-
ből. Fordította Szász Károly. Ára füzve 2 frt. Diszki-
adásban 3 frt 20 kr.

SZÁSZ KÁROLY vegyes kisebb műfordításai. Ára füzve
2 frt. Diszkiadásban 3 frt 20 kr.

GÖTTE. Faust. Fordította Dóczy Lajos. Diszkiadás. Ára
füzve 2 frt. Pompás díszkötésben. 3 frt 20 kr. Diszkiadás-
ban Kaulbach fényképeivel 4 frt.

HORVÁTH MIHÁLY Magyarország törté-
nelme. Második javított kiadás 9., 10., 11., 12., 13., 14.
kötet. Ára füzve 22 frt. Angol kötésben 27 frt.

A „25 év Magyarország történelméből”
és a „Függetlenség harcz történetének” je-
len új kiadásai a most megjelent „Magyarország
történelme” 1-8. kötetének szükséges folytatását ké-
pezik, mire azon 8 kötet verói különösen figyelmessé
tétetnek.

CSÉNGERI ANTAL. Történetirók és a törté-
netírás. (Sajtó alatt.)

Közigazgatásunk és a magyar nem-
zetiség. (Február 1874.) Ára 1 frt.

GRÓF LÓNYAY MENYHÉRT. Közügyeintről.
Nézetek Magyarország pénzügyi állapotáról. (Megjelent 1873.
decemberben.) Ára 1 frt 80 kr.

KELETI KÁROLY. Hazánk és népe. A m. t.
akadémia által a nagy díjjal koronázott mű második ki-
adása. Ára füzve 2 frt 80 kr. Angol kötésben 3 frt 60 kr.
(Az első kiadás ára kötvé 7 frt.)

CURTIVS ERNŐ. A görögök története. A ma-
gyar tud. akadémia megbízásából fordítja Huszár Imre.
1-3. füzet ára 3 frt.

KODOLÁNYI ANTAL. Gazdasági haszonbéri
minterszerződés. Dr. Drechsler koszorúzott pályá-
munkája után. Függetlenül. A magyar Államjavak és köz-
alapítványi jészágról kötött haszonbéri szerződések min-
tája. Ára 3 frt.

HORVÁTH MIHÁLY. Szabad egyház a sza-
bad államban. Williams Roger. A szabad egyház
a szabad államban elv teremtoje és megtestesítője. 2-ik ki-
adás. Ára 80 kr.

MOMMSEN TIVADAR. A rómaiak története.
Az ötödik kiadás után a magyar tud. akadémia megbí-
zásából fordítja Toldy István. 1-6. füzet ára 1 frt.

DUNCKER MIKSA. Az ókor története. A 3-ik
kiadás alapján a magy. tud. akadémia megbízásából for-
ditja Jónás János. 1-4. füzet 4 frt.

MILL J. STUART. A deductív és inductív lo-
gika rendszere. Mint a megismerés elveinek és a
tudományos kutatás módszerének előadása. Az eredeti 7-ik
kiadása után a magyar tud. akadémia megbízásából for-
ditja Szász Béla. 1-4. füzet 4 frt.

LEWES. Göthe élete. A magyar tud. akadémia meg-
bízásából Szász Károly. 1-4. füzet 4 frt.

MÜLLER MIKSA. Főolvasások a nyelvtudo-
mányról. A 6-dik kiadás után a magyar tud. akadémia
megbízásából fordítja Steiner Zsigmond. 1-4. fü-
zet 4 frt. (3573)